

POSTANOWIENIE

Dnia 29 sierpnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Motuk

w sprawie **radcy prawnego K. G.**

obwinionego o popełnienie przewinień dyscyplinarnych z art. 64 ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 499) w zw. z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu etyki radcy prawnego

po rozpoznaniu w Izbie Odpowiedzialności Zawodowej w dniu 29 sierpnia 2024 r.

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 1 i 3 k.p.k.

kasacji wniesionej przez obwinionego radcę prawnego K. G.

od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie z dnia 9 listopada 2023 r. sygn. akt [...]

utrzymującego w mocy orzeczenie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] z dnia 9 maja 2023 r. sygn. akt [...]

p o s t a n o w i ł:

1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną;
2. wydatkami postępowania kasacyjnego w kwocie 20 (dwudziestu) zł obciążyć radcę prawnego K. G.

[M. T.]

UZASADNIENIE

Radca prawny K. G. został obwiniony o to, że:

1. w dniu 24 lutego 2020 r. w K. uczestnicząc w posiedzeniu Zespołu Nadzorczo-Kontrolnego Okręgowego Zjazdu PZŁ w K. z siedzibą w S., podjął wspólnie z pozostałymi członkami Zespołu uchwałę odrzucającą przedłożone przez Łowczego Okręgowego M. M. sprawozdanie finansowe z działalności Zarządu Okręgowego PZŁ w K. za rok obrotowy 2019, a następnie w punkcie IX uzasadnienia do tejże uchwały zawarł zniesławiającą ocenę pracy księgowej E. G., poprzez wpisanie następującego stwierdzenia: „Dotychczasowe spostrzeżenia i wnioski członków Zespołu prowadzą do wniosku, że Pani E. G. nie ma jakichkolwiek kompetencji formalnych oraz merytorycznych do zajmowania stanowiska głównej księgowej”, które to działanie zdyskredytowało go w opinii publicznej i podważyło zaufanie do zawodu radcy prawnego, tj. naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu etyki radcy prawnego;
2. w dniu 26 lutego 2020 r. w K. przesłał ze swojego oficjalnego adresu mailowego Kancelarii ([...]) uchwałę z dnia 24 lutego 2020 r. odrzucającą przedłożone przez Łowczego Okręgowego M. M. sprawozdanie finansowe z działalności Zarządu Okręgowego PZŁ w K. za rok obrotowy 2019 r. wraz z uzasadnieniem zawierającym zniesławiającą ocenę pracy księgowej E. G., do ponad 150 osób zarówno bezpośrednio jak pośrednio związanych z działalnością PZŁ, powodując w ten sposób, że pani E. G. została zdyskredytowana w oczach tychże osób jako księgowa, które to działanie zdyskredytowało go w opinii publicznej i podważyło zaufanie do zawodu radcy prawnego, tj. naruszenie art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu etyki radcy prawnego.

Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych [...] orzeczeniem z dnia 9 maja 2023 r. sygn. akt [...] uniewinnił radcę prawnego K. G. od popełnienia zarzucanego mu w pkt 1 czynu i jednocześnie uznał go za winnego tego, że w dniu 26 lutego 2020 r. w K. przesłał ze swojego oficjalnego adresu mailowego Kancelarii ([...]) uchwałę z dnia 24 lutego 2020 r. odrzucającą przedłożone przez Łowczego Okręgowego M. M. sprawozdanie finansowe z działalności Zarządu Okręgowego PZŁ w K. za rok obrotowy 2019 r. wraz z uzasadnieniem zawierającym ocenę pracy księgowej E. G., do ponad 150 osób

zarówno bezpośrednio jak pośrednio związanych z działalnością PZŁ, powodując w ten sposób, że pani E. G. została zdyskredytowana w oczach tychże osób jako księgowa, które to działanie zdyskredytowało go w opinii publicznej i podważyło zaufanie do zawodu radcy prawnego, tj. czynu z art. 64 ust. 1 ustawy o radcach prawnych w zw. z art. 11 ust. 1 i 2 Kodeksu etyki radcy prawnego i za to na podstawie art. 65 ust. 1 pkt 2 ustawy o radcach prawnych wymierzył mu karę nagany. Jednocześnie obciążył go kosztami postępowania dyscyplinarnego w kwocie 1 500 zł.

Po rozpoznaniu odwołania wniesionego przez obwinionego Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w W. orzeczeniem z dnia 9 listopada 2023 r. sygn. akt [...] utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie i obciążył obwinionego kosztami postępowania odwoławczego w kwocie 2 000 zł.

Od tego orzeczenia kasację wniósł obwiniony radca prawny K. G., zaskarżając je w całości i zarzucając rażące naruszenie prawa materialnego i procesowego, tj. art. 7 k.p.c. w zw. z art. 74¹ ustawy o radcach prawnych, przez:

1. nieprawidłową, sprzeczną z zasadami logiki, dowolną (wręcz arbitralną) ocenę dowodów oraz wydanie orzeczenia z pominięciem korzystnej dla obwinionego okoliczności, iż przesłany przezeń dokument (uchwała Zespołu Nadzorczo-Kontrolnego Okręgowego Zjazdu Delegatów Zarządu Okręgowego PZŁ w K. z dnia 20 lutego 2020 r.) nie zawierał jakichkolwiek treści nieprawdziwych bądź uwłaczających pani E. G., przez co jego wysłanie rozumiane jako czynność materialno-techniczna, nawet przy wzmocnieniu przekazu poprzez posłużenie się tytułem zawodowym radcy prawnego, nie naruszało zasad etyki radcy prawnego i tym samym nie wyczerpywało znamion deliktu dyscyplinarnego;
2. całkowicie dowolne przyjęcie przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny, że dokument (przywołana wyżej uchwała) został wysłany do ponad 150 osób bezpośrednio bądź pośrednio związanych z Polskim Związkiem Łowieckim, podczas gdy w toku postępowania wyjaśniono, że został on przesłany albo bezpośrednio do delegatów na Okręgowy Zjazd Delegatów Zarządu Okręgowego PZŁ w K. (na znane obwinionemu adresy mailowe tych delegatów) albo na publicznie dostępne adresy kół łowieckich delegujących tychże delegatów, z prośbą o przekazanie dokumentu tym delegatom, a zatem nie ma jakichkolwiek

podstaw do ogólnikowego stwierdzenia (zawartego w uzasadnieniu orzeczenia), iż korespondencję elektroniczną (e-mail) wysłano do wszystkich członków PZŁ w danym okręgu.

W konkluzji obwiniony wniósł o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości oraz – w razie uznania, że jego ukaranie jest oczywiście niesłuszne – uniewinnienie od zarzuconego mu czynu, względnie o przekazanie sprawy Wyższemu Sądowi Dyscyplinarnemu do ponownego rozpoznania. Wniósł też o orzeczenie o kosztach postępowania stosownie do wyniku sprawy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Kasacja jest oczywiście bezzasadna, wobec czego podlegała rozpoznaniu w trybie przewidzianym w art. 535 § 3 k.p.k.

W pierwszej kolejności należy wskazać, że stosownie do treści art. 62² ust. 1 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2024 r. poz. 499) kasację wnosi się od orzeczenia Wyższego Sądu Dyscyplinarnego wydawanego w II instancji, przy czym kasacja może być wniesiona z powodu rażącego naruszenia prawa oraz rażącej niewspółmierności kary dyscyplinarnej (art. 62³ ustawy o radcach prawnych).

Uwzględniając przytoczone podstawy kasacji oraz orzeczenie, które może nią być objęte, trzeba wskazać, że z powołanych przepisów wynika przede wszystkim, że kasacja nie jest środkiem służącym weryfikacji poprawności rozstrzygnięcia wydanego w I instancji. Oznacza to, że w kasacji nie jest dopuszczalne postawienie zarzutów, które w istocie skierowane są do orzeczenia okręgowego sądu dyscyplinarnego. Sąd Najwyższy nie jest bowiem umocowany do ponownej weryfikacji orzeczenia pierwszoinstancyjnego, gdyż temu służy wyłącznie postępowanie odwoławcze, a takie było w sprawie przeprowadzone.

Należy jednocześnie podkreślić specyfikę związaną z usytuowaniem Sądu Najwyższego w strukturze organów związanych z postępowaniem dyscyplinarnym wszystkich przewidzianych w ustawodawstwie zawodów zaufania publicznego, a więc również radców prawnych. Sąd Najwyższy nie jest kolejnym sądem dyscyplinarnym przyporządkowanym do tej struktury; ustawodawca nałożył na Sąd Najwyższy jedynie obowiązek kontroli prawidłowości odwoławczych postępowań dyscyplinarnych wyłącznie z punktu widzenia zgodności tego postępowania

z prawem oraz adekwatności orzekanych w tym postępowaniu dolegliwości. W modelu kontroli postępowań dyscyplinarnych określonych zawodów zaufania publicznego chodzi zatem o to, by najwyższy rangą sąd państwa miał możliwość weryfikacji prawidłowości realizacji określonych zadań, jakie prawodawca przewidział dla określonych korporacji zawodowych w kontekście pewnych uprawnień władczych, jakie tym korporacjom przysługują w ramach sądownictwa dyscyplinarnego. Należy jednocześnie podkreślić, że obowiązki Sądu Najwyższego, jak już wcześniej zaznaczono, nie pokrywają się w żadnej mierze z obowiązkami sądu odwoławczego, gdyż kontrola prawidłowości postępowania dyscyplinarnego została ograniczona wyłącznie do płaszczyzny stosowania prawa przez sąd dyscyplinarny odwoławczy i odbywa się w płaszczyźnie kasacyjnej, a więc z natury rzeczy wyjątkowej, ukierunkowanej na stwierdzenie tylko szczególnej rangi uchybień, których zaistnienie dyskwalifikuje w ogóle zaskarżone orzeczenie sądu dyscyplinarnego II instancji, powodując, że nie sposób zaakceptować jego istnienia w obrocie prawnym, a zarazem wskazuje, że w ramach działań organów określonej korporacji – sądów dyscyplinarnych doszło do nadużyć.

Konsekwencją treści art. 62² i 62³ ustawy o radcach prawnych jest także to, że w kasacji można podnieść zarzuty wyłącznie natury prawnej, co oznacza, że postępowaniu kasacyjnemu wykluczone jest kwestionowanie ustaleń faktycznych. Sąd Najwyższy, także w modelu kontroli postępowań dyscyplinarnych zawodów zaufania publicznego, jest bowiem sądem prawa i zakresem jego kognicji w ramach postępowania kasacyjnego jest objęte jedynie badanie zaskarżonego orzeczenia z punktu widzenia zgodności z prawem, w dodatku, jak już wspomniano, w sposób kwalifikowany, odmienny od kontroli odwoławczej. Prócz samej treści podstaw kasacji w tego rodzaju sprawach należy również uwzględnić, że ustawodawca kształtując te podstawy nie nawiązał do względnych powodów odwoławczych (art. 438 k.p.k.), a określił je, ograniczając zarazem, w sposób szczególny. W tym kontekście trzeba stwierdzić, uwzględniając zarazem charakter postępowania kasacyjnego, że naruszenia prawa mogące być podstawą kasacji muszą mieć postać kwalifikowaną. Na skarżącym kasacją ciąży zatem obowiązek wykazania nie tylko istnienia określonego uchybienia sądu odwoławczego, ale także jego

kardynalnego, kwalifikowanego charakteru, które dyskwalifikuje zaskarżone orzeczenie i nakazuje jego uchylenie.

Analiza treści wniesionej kasacji nie wskazuje, by w postępowaniu odwoławczym radcy prawnego K. G. do takich uchybień doszło w zakresie żadnego z podniesionych zarzutów.

Zarzuty kasacyjne usystematyzowane wyżej w pkt 1 i 2, dotyczą naruszenia przez Sąd II instancji wyrażonej w art. 7 k.p.k. zasady swobodnej oceny dowodów. Zgodnie z powołanym przepisem, organy postępowania kształtują swe przekonanie na podstawie wszystkich przeprowadzonych dowodów, ocenianych swobodnie z uwzględnieniem zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego.

Ocena zachowania obwinionego polegającego na wysyłce z adresu własnej kancelarii radcowskiej pisma zawierającego treść stawiającą osobę zajmującą stanowisko głównego księgowego w negatywnym świetle, dokonanej do szerokiego kręgu adresatów, której to wysyłce towarzyszyło posłużenie się przez niego tytułem radcy prawnego (co miało za zadanie wzmocnić przekaz informacyjny tego pisma), została dokonana przez Okręgowy Sąd Dyscyplinarny, zaś zarzuty co do tej oceny, a także co do ustaleń faktycznych, na których zasadzała się ta ocena, zostały przez Wyższy Sąd Dyscyplinarny rozpoznane w sposób odpowiadający wymaganiom art. 433 § 2 k.p.k. i art. 457 § 3 k.p.k.

Należy też dostrzec, że przepis art. 7 k.p.k. jest adresowany do sądu pierwszej instancji, który jest sądem merytorycznym, a nie do sądu odwoławczego, który pełni funkcję kontrolną. Zatem sąd odwoławczy w zasadzie nie może naruszyć art. 7 k.p.k., gdyż tylko kontroluje zastosowanie tego przepisu, natomiast sam go nie stosuje. Wprawdzie – wyjątkowo – powołany przepis może zostać naruszony przez sąd odwoławczy, ale tylko wtedy, gdy sąd ten poczynił własne ustalenia faktyczne, odmienne od tych, które stanowią podstawę orzeczenia sądu I instancji, i wydał orzeczenie reformatoryjne. Taka sytuacja procesowa w analizowanej sprawie jednak nie wystąpiła.

Treść podniesionych zarzutów kasacyjnych wskazuje przy tym, że w istocie nie chodzi skarżącemu o prawidłowość zastosowania określonych przepisów prawa materialnego lub procesowego, ale o wadliwość polegającą na przypisaniu mu

określonego zachowania, odpowiednio opisanego i kwalifikowanego z przytoczonych przepisów ustawy o radcach prawnych oraz Kodeksu etyki radcy prawnego. W istocie więc przedmiotem kontestacji w postępowaniu kasacyjnym stały się ustalenia faktyczne sprowadzające się do stwierdzenia, że obwiniony dopuścił się deliktu dyscyplinarnego w określonym kształcie. Również zatem z tego powodu rozstrzygając co do kasacji w niniejszej sprawie, Sąd Najwyższy nie jest umocowany do rozpoznania tego typu zarzutów.

Konkludując, wywiedzioną w niniejszej sprawie kasację należało uznać za oczywiście bezzasadną – i w konsekwencji oddalić na posiedzeniu w trybie art. 535 § 1 i 3 k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych.

O kosztach sądowych za postępowanie kasacyjne orzeczono zgodnie z art. 636 § 1 k.p.k. w zw. z art. 637a k.p.k. w zw. z art. 74¹ pkt 1 ustawy o radcach prawnych, uwzględniając treść § 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2003 r. w sprawie wysokości i sposobu obliczania wydatków Skarbu Państwa w postępowaniu karnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 663, z późn. zm.).

Z tych względów Sąd Najwyższy orzekł jak w postanowieniu.

[M. T.]

[ms]